

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ.

Γκούμας Γεώργιος^{1,3}, Βλαχοθανάση Ευθυμία², Σίμου Έφη⁴

¹Ογκολόγος, MSc,PhDc Γ.Α.Ο.Ν.Α «Άγιος Σάββας»

²Νοσηλεύτρια, MSc, Γ.Ν.Α Λαϊκό

³Υποψήφιος Διδάκτωρ, Τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας, Σχολή Δημόσιας Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

⁴Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας, Σχολή Δημόσιας Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή:Η επικοινωνία μεταξύ ιατρού και ασθενούς και ειδικότερα η ανακοίνωση των δυσάρεστων νέων σε ογκολογικούς ασθενείς αποτελεί ζήτημα κομβικής σημασίας στη σχέση ιατρού-ασθενούς. Τα δυσάρεστα νέα είναι οποιαδήποτε πληροφορία μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις προσδοκίες ενός ανθρώπου για το παρόν, το μέλλον του και κατ’ επέκταση στην ποιότητα της ζωής τους.

Μέθοδοι:Πραγματοποιήθηκε συστηματική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας κατά το χρονικό διάστημα από 1 έως 12 Απριλίου 2019 και αναζήτηση συναφών άρθρων, μελετών, ανασκοπήσεων τεχνικών εγχειριδίων και διατριβών σχετικών με το θέμα με τη χρήση κατάλληλου αλγορίθμου στο PubMed ανεξαρτήτως χρονολογίας με βάση τις λέξεις κλειδιά: communication, oncology, delivering bad news.

Σκοπός:Σκοπός της παρούσας εργασίας αποτέλεσε η αναζήτηση διαθέσιμης βιβλιογραφίας αναφορικά με τα κυριότερα πρωτοκόλλα που χρησιμοποιούνται κατά την ανακοίνωση των δυσάρεστων νέων σε ογκολογικούς ασθενείς.

Αποτελέσματα: Εντοπίστηκαν 4 κύρια πρωτόκολλα ανακοίνωσης των δυσάρεστων νέων σε ογκολογικούς ασθενείς (SPIKES, ABCDE, BREAKES, PEWTER) (1-4)και προσαρμογή αυτών σε διάφορες χώρες ανάλογα με την κουλτούρα του κάθε λαού. Η χρήση κατάλληλου πρωτοκόλλου επικοινωνίας δυσάρεστων νέων βοηθάει τους ιατρούς στην ενημέρωση των ασθενών μειώνοντας το άγχος και την ψυχολογική επιβάρυνση ασθενών αλλά και ιατρών. Η επικοινωνία γίνεται αποτελεσματικότερη, ανθρωποκεντρική και οδηγεί στην ανάπτυξη εμπιστοσύνης και ισχυρού θεραπευτικού δεσμού μεταξύ ασθενούς και ιατρού, με συνέπεια τον καλύτερο σχεδιασμό του θεραπευτικού πλάνου και την αύξηση της ικανοποίησης των ασθενών από τις παρεχόμενες ιατρικές υπηρεσίες και το σεβασμό στην ατομικότητά του.

Συμπεράσματα:Η αναγγελία των δυσάρεστων νέων σε ασθενείς με καρκίνο πρέπει να γίνεται με συγκεκριμένο και δομημένο τρόπο με βάση συγκεκριμένα βήματα που περιγράφονται αναλυτικά στα διεθνή πρωτόκολλα ανακοίνωσης των δυσάρεστων νέων. Παρατηρούνται διαφοροποιήσεις και αποκλίσεις σε κάθε πρωτόκολλο ανακοίνωσης των δυσάρεστων νέων. Οι περισσότεροι συγγραφείς τονίζουν την σημαντικότητα των πρωτοκόλλων αυτών καθώς και την αναγκαιότητα να ενταχθούν στο πλαίσιο της καθημερινής κλινικής πρακτικής.

Λέξεις κλειδιά: communication, oncology, delivering bad news.

CONTACT

Γεώργιος Γκούμας

¹ΓΑΟΝΑ ο«Άγιος Σάββας»

²Τμήμα πολιτικών Δημόσιας Υγείας. Σχολή

Δημόσιας Υγείας. Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Email: g.goumas@yahoo.com

Τηλέφωνο: 6945039046

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η επικοινωνία μεταξύ ιατρού και ασθενούς και ειδικότερα η ανακοίνωση των δυσάρεστων νέων σε ογκολογικούς ασθενείς αποτελεί ζήτημα κομβικής σημασίας στη σχέση ιατρού-ασθενούς. Τα δυσάρεστα νέα είναι οποιαδήποτε πληροφορία μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στις προσδοκίες ενός ανθρώπου για το παρόν, το μέλλον του και κατ’ επέκταση στην ποιότητα της ζωής τους.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας αποτέλεσε η αναζήτηση διαθέσιμης βιβλιογραφίας αναφορικά με τα κυριότερα πρωτοκόλλα που χρησιμοποιούνται κατά την ανακοίνωση των δυσάρεστων νέων σε ογκολογικούς ασθενείς.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Εντοπίστηκαν 4 κύρια πρωτόκολλα ανακοίνωσης των δυσάρεστων νέων σε ογκολογικούς ασθενείς (SPIKES, ABCDE, BREAKES, PEWTER)(1-4) και προσαρμογή αυτών σε διάφορες χώρες ανάλογα με την κουλτούρα του κάθε λαού. Η χρήση κατάλληλου πρωτοκόλλου επικοινωνίας δυσάρεστων νέων βοηθάει τους ιατρούς στην ενημέρωση των ασθενών, μειώνοντας το άγχος και την ψυχολογική επιβάρυνση ασθενών αλλά και ιατρών. Η επικοινωνία γίνεται αποτελεσματικότερη, ανθρωποκεντρική και οδηγεί στην ανάπτυξη εμπιστοσύνης και ισχυρού θεραπευτικού δεσμού μεταξύ ασθενούς και ιατρού, με συνέπεια τον καλύτερο σχεδιασμό του θεραπευτικού πλάνου και την αύξηση της ικανοποίησης των ασθενών από τις παρεχόμενες ιατρικές υπηρεσίες και το σεβασμό στην ατομικότητά του.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Το θέμα της ανακοίνωσης των δυσάρεστων νέων και η ανάγκη εκπαίδευσης σε επικοινωνιακές πρακτικές απασχολεί τους επιστήμονες εδώ και πολλά χρόνια. Όταν η ανακοίνωση του καρκίνου και η συζήτηση της διάγνωσης και της πρόγνωσης γίνεται με ενσυναίσθηση και ευαισθησία δημιουργείται ισχυρός θεραπευτικός δεσμός ασθενούς και ιατρού. Παρατηρείται ότι με τη χρήση καταξιωμένων πρωτοκόλλων, οι περισσότεροι ασθενείς είναι πλήρως ικανοποιημένοι από το επίπεδο της ενημέρωσης που λαμβάνουν. Πρέπει να γίνεται διαρκής προσπάθεια ώστε να καταστούν οι διαδικασίες ενημέρωσης αποτελεσματικότερες. Ο φόρτος εργασίας των ιατρών, η εμπλοκή σε αρχικότερα στάδια της νόσου όπου η αβεβαιότητα μπορεί να είναι μεγαλύτερη, η ίδια η διάγνωση του καρκίνου και η αδυναμία επίτευξης ισχυρού θεραπευτικού δεσμού είναι μια σειρά αιτιών μειωμένης ικανοποίησης των ασθενών από την ενημέρωση. Αναφέρεται επίσης ότι η υπερβολική συμπόνοια από τη μεριά του ιατρού μπορεί σε κάποιες περιπτώσεις να εκληφθεί από τους καρκινοπαθείς ως μήνυμα ότι τα πράγματα είναι πολύ άσχημα και ότι δεν υπάρχει ελπίδα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η αναγγελία των δυσάρεστων νέων σε ασθενείς με καρκίνο πρέπει να γίνεται με συγκεκριμένο και δομημένο τρόπο με βάση συγκεκριμένα βήματα που περιγράφονται αναλυτικά στα διεθνή πρωτόκολλα ανακοίνωσης των δυσάρεστων νέων. Παρατηρούνται διαφοροποιήσεις και αποκλίσεις σε κάθε πρωτόκολλο ανακοίνωσης των δυσάρεστων νέων. Οι περισσότεροι συγγραφείς τονίζουν την σημαντικότητα των πρωτοκόλλων αυτών καθώς και την αναγκαιότητα να ενταχθούν στο πλαίσιο της καθημερινής κλινικής πρακτικής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Baile, W. F, Buckman, R., Lenzi, R., Glober, G., Beale, E.A., Kudelka, A.P. (2000) SPIKES—A Six-Step Protocol for Delivering Bad News: Application to the Patient with Cancer.Oncologist,5,302-11.
- Vandekieft, G, K. (2001) Breaking Bad News.Am Fam Physician. 15;64(12):1975-1979.
- Narayanan, V., Bista, B., and Koshy, C. (2010) BREAKS’ Protocol for Breaking Bad News. Indian J Palliat Care 16(2): 61–65. doi: 10.4103/0973-1075.68401.
- Keffe-Cooperman, K., Savitsky, D., Koshel , W., Bhat, V., Cooperman, J.,(2018) The PEWTER Study: Breaking Bad News Communication Skills Training for Counseling Programs.Int J Adv Counselling 40:72–87 DOI 10.1007/s10447-017-9313-z

S-Setting up interview

P-Assessing patient’s perception

I-Obtaining the patient’sinvitation

K-Giving knowledge and information to patient

E-Addressing the patient’s emotions with

empathetic response

S-Strategy and summary

Σχήμα 1. Το SPIKES μοντέλο ενημέρωσης ασθενών.

A-Advance preparation

B-Build a therapeutic environment/ relationship

C-Communicate well

D-Deal with patient and family reactions

E-Encourage and validate emotions

Σχήμα 2. Το ABCDE μοντέλο ενημέρωσης ασθενών .

(B- Background, R- Rapport, E- Explore, A-Announce, K- Kindling, S-Summarize)

B-Υπόβαθρο:

R-Καλή σχέση

E-Διερεύνηση

A-Ανακοίνωση

K-Καλοσύνη

S-Περίληψη

Σχήμα 3. BREAKS μοντέλο ενημέρωσης ασθενών .

P- Προετοιμασία:

E- Αξιολόγηση:

W- Προειδοποίηση:

T- Ανακοίνωση:

E- Συναισθηματική αντίδραση:

R- Ανασύνταξη:

Σχήμα 4.PEWTER μοντέλο ενημέρωσης ασθενών.